

Onko FACEBOOK-tykkäys aitoa?

Foodie

VAIN
5,90

Lue!

kuvalehti 24/11.12.2014 ~~7,90~~

GLUTEENITTOMAT HERKUT

Tuomas Kyrön novelli
**MIELENSÄ-
PAHOITTAJAN
JOULU**

**HELLITÄ
VÄHÄN,
ISOSISKO!**

**AATTOILLAN
UPEA MENU**

**VIIMEINEN
VALOKUVA**
6 tarinaa
rakkaudesta

EERO AARNIO:
"Kaikki on
hauskempaa
vaimon kanssa"

Suklaakakku ja
piparmintutanko
menivät pussaus-
koppiin.

Joulu paketissa

● KAIKKIEN AIKOJEN HELPOIN JOULU, NÄPPÄRÄT PAKETOINTI-
VINKIT JA IHAN PARHAAT PUHEENAIHEET JUHLAPÖYTÄÄN

Teksti ANNA SILLANPÄÄ Kuvat SANNA LIIMATAINEN

Eero peloton

Lapsena Eero Aarnio ei säikkynyt edes pommisuojassa. Äidin vieressä hänestä kasvoi mies, joka ei ole koskaan pelännyt mitään.

Olohuoneen liuku-
oven Eero on päälly-
stännyt aikakauslehtien
kansilla. Monessa on
Pallotuoli, mutta löy-
tyy niistä muitakin
hänen istuimiaan.

Eero Aarnio

82-vuotias sisustusark-
kitehti on yksi Suomen
menestyneimmistä
muotoilijoista. Hän tuli
tunnetuksi 1960-luvulla
lujitemuovista muotoi-
lemistaan futuristisista
tuoleista, joista tunnetuin
on Pallotuoli. Eero ja Pirkko
Aarnio ovat olleet naimi-
sissa 58 vuotta, ja heillä on
kaksi tytärtä.

Eerosta on hienoa, että Pirkko puuttuu hänen töihinsä. "Kun suunnittelin maljakon, Pirkko käänsi sen ja sanoi, että tästä saisi lampun. Lamppu siitä tuli."

Helsingin Kallio, 16. helmikuuta 1944. **Eero Aarnio**, 12, on menossa nukkumaan. Hän riisuu kengät mutta jättää ylleen päivävaatteet, kuten aina. Pääsee sitten nopeammin liikkeelle.

Äiti siivoaa ja läksyttää isää, joka vetää tupakkaa niin, että 28 neliön koti on savusta samea. Eerolla on turvallinen olo. Hän nukahtaa heti.

Uni katkeaa ilmahälytykseen. Peitto pois, jalat kenkiin. Rappukäytävään, kuusi kerrosta alas, viisi porrasta kerrallaan, pesutupaan talon alle.

Eero on taas ensimmäinen pommisuoja.

Pesutuvassa on muuripata, jossa lämmitetään vettä. Eero kiipeää makamaan padan kannen päälle. Siitä on tullut hänen vakipaikkansa.

Pian pommisuoja ovat kerrostalon muutkin asukkaat. Joskus naapurintädit tulevat pelosta hulluiksi, mutta tänä yönä kukaan ei huuda.

Kuuluu räjähdyksiä. Rysähdyksiä. Ääniä, joita Eero ei tunnista. Pahin on vihellys. Kun pommi viheltää, muuta-

man sekunnin päästä räjähtää. Sekunnit tuntuvat pitkiltä. Joka kerta Eero ehtii ajatella, onko tämä viimeinen ääni, jonka hän kuulee.

Eeron on vaikea saada unta. Hän vilkaisee pesutuvan lattialla istuvaa äitiään. Äiti on rauhallinen, Eero on rauhallinen.

Eero meni nukkumaan päivävaatteissa, jotta pääsisi nopeammin pommisuojaan.

Yön aikana Helsinkiä pommittaa 383 Neuvostoliiton konetta. Viimeiset räjähdykset kuuluvat ennen aamukuutta.

Kun Eero seuraavana iltana kömpii sänkyynsä päivävaatteissaan, hän ei vieläkään pelkää.

Ensimmäinen viiva

Sisustusarkkitehti Eero Aarnio, 82, nistää pelkonsa joka aamu. Tänäkin hän heräsi kuudelta, keitti itselleen kahvit, selasi Hesarin ja käveli työpöytänsä ääreen. Sitten hän tarttui kynään ja teki jotain rohkeaa: piirsi viivan.

"Moni pelkää epäonnistumista niin paljon, ettei uskalla vetää ensimmäistäkään viivaa", Eero sanoo.

"Epävarmuus ei ole vaihtoehto. Heti kun piirrän ensimmäisen viivan, minun on uskottava, että juuri se on paras ja oikea. Jos alan epäröidä jo yrittäessäni, mistään ei tule mitään."

Entä jos viiva on surkea?

"Vedän lisää viivoja. Kun vetää monta, kaikki eivät voi olla huonoja."

Eeroa naurattaa. Hän istuu kotisohvallaan Kirkkonummen Veikkolassa ja nauraa lujaa ja matalalta.

Tämä on Eeron ja hänen **Pirkko**-vaimonsa 17. yhteinen koti. Ikkunoista tulvii valo, ja huoneet ovat täynnä Eeron kansainvälisesti palkittuja luomuksia: Pallotuoleja, Poni-tuoleja, Puppy-tuoleja,

Eero syö usein kaksi aamiaista. Ensimmäisen yksin kuu-
delta ja toisen
myöhemmin
Pirkon kanssa.

Pastilli-tuoleja, Kupla-tuoleja, Ghost-valaisimia, Pingy-pingviinejä, koruja ja kastelukannuja. Eero esittelee jokaisen niistä hellästi ja ylpeästi kuin lapsensa. Kun hän unohtaa jotain tai innostuu liioittelemaan, Pirkko keskeyttää.

"Pallotuolista närskutin Eerolle monta vuotta. Patistin, että laita se jo tuotantoon tai joku muu keksii sen. Hän se vain panttasi", Pirkko sanoo.

"Aluksi tuoli ei näyttänyt mitään", Eero selittää.

"Siinä oli vain yksi kaari ja jalka, mutta menestyshän siitä tuli. Pirkko on hirveän usein oikeassa."

Eero tekee töitä yhä seitsemänä päivänä viikossa, mieluiten aamusta iltaan. Nytkin yhdessä firmassa on tyryillä 11 piirustusta, joista "yksikään ei ole huono". Eero myöntää, että ikä on vaikuttanut häneen ammattitaitoonsa: hänestä on tullut nopeampi ja varmempi.

"Minulla on lahja: hyvä mielikuvitus. Kun kuvittelen jotain, pystyn piirtämään sen heti ylhäältä, alhaalta ja sivulta, ja pian se on esineenä lattialla. Uuden luo-

minen tuntuu mahtavalta. Minusta työntöön pitää olla hauskaa. Jos se ei ole, on vaihdettava työtä."

Koskaan Eero ei ole epäillyt ammattitaitoaan. Hän on luottanut itseensä aina. Jos hänen ideansa on tyrmätty, hän on puskenut sitä läpi niin kauan, että se on mennyt läpi.

Miten ihmisestä voi tulla niin varma?

Äidin lupaus pitää

Kertaakaan äiti ei murtunut lastensa nähden. Aina kun Eeron kaksi isoveljeä lähtivät rintamalle, äiti sanoi: "Kyl te takas tuutte."

Pieni Eero uskoi. Äiti oli hänen peilinsä, hänen silmistään heijastui maailma.

"Mitä tahansa äiti sanoi, minulle se oli totuus", Eero sanoo.

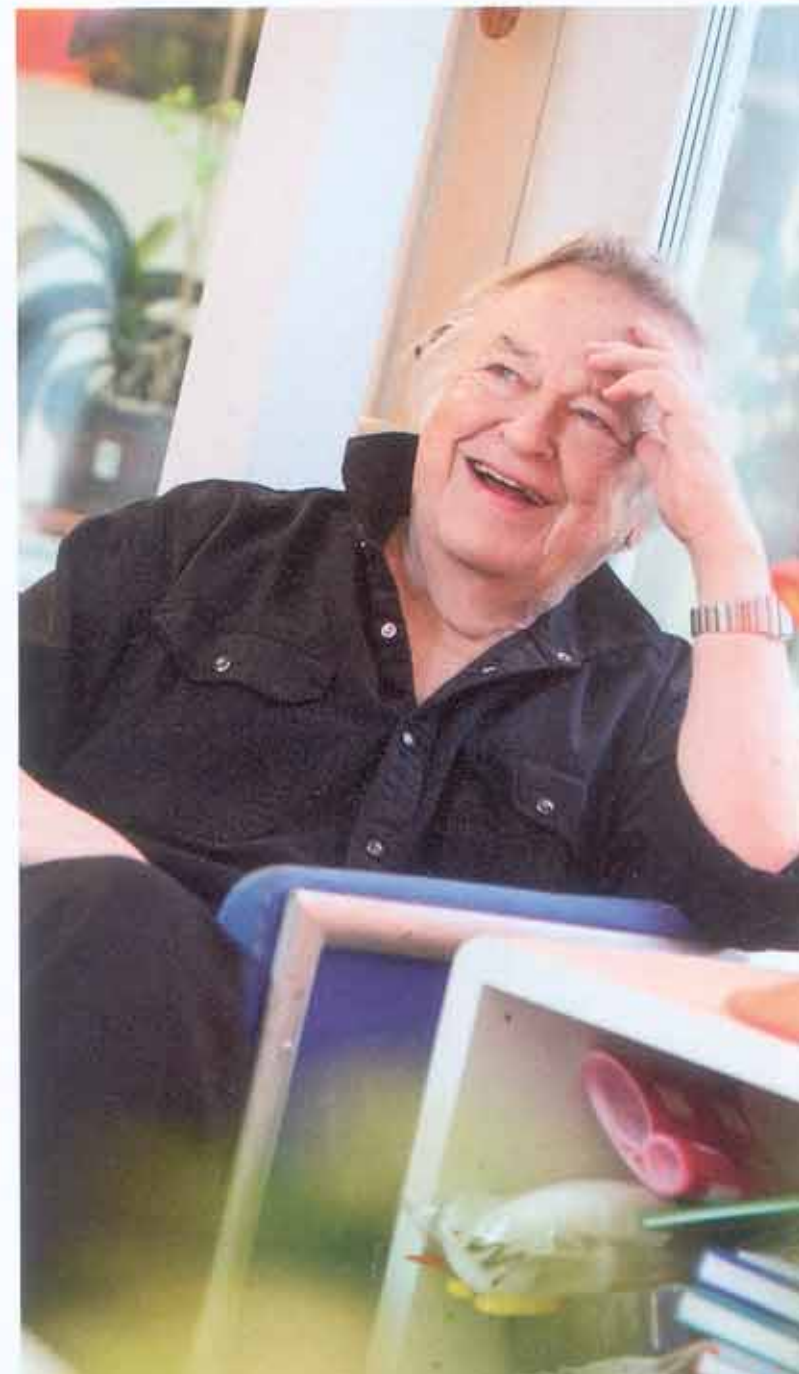
Vanhemmalla isoveljellä ei ollut koulutusta, joten hän taisteli eturintamassa. Tykinruokana, tiesi Eero. Toinen veli toimi esikuntatehtävissä. Koska huoli ei näkynyt äidin kasvoilta eikä kuulunut hänen äänestään, Eerolle ei tullut mieleenkään pelätä veljiensä puolesta.

Isä säästy riintamalta, sillä hän oli niin vanha, jo viisikymppinen. Helsinkiä hän ei suostunut jättämään, vaan halusi käydä töissä ja tienata perheelleen läpi sota-ajan. Eero ja äiti pakenivat pommituksia kahdestaan. He ajelivat hevostärryillä asemalle, ostivat liput seuraavaan junaan ja jännittivät, mihin se lähtisi. Mikkeliiin, Juvalle, Tuulokseenko taas? Perillä äiti koputti reippaasti maalaistalojen oviin ja kysyi yösijaa. Jokainen ovi aukesi.

Yhdessä asiassa äiti oli ehdoton. Hän ei lähettäisi Eeroa Ruotsiin sotalapiseksi.

"Äiti toisteli, että jos kuollaan, kuolaan yhdessä. Ajatus oli hänelle hyvin kirkas."

Kerran pommi osui kotitaloon. Eero ja äiti olivat maalla, isä kaupungissa, juoksemassa juuri kotitalon portaita alas. Neljännessä kerroksessa räjähti. Naapuriasunnon ovi kaatui isän päälle. Hän jäi jumiin ja sai aivotärähdyksen, mutta suri vain sitä, että jysäyksessä katosi ainut valokuva hänen vanhemmistaan. Aviopari seinän takana kuoli.

Eero piirtää luon-
noksensa käsin.
Tietokonetta hän
käyttää vain säh-
köpostiin ja kuvien
käsittelyyn.

Talo on itse piirret-
ty. Savusauna läm-
piää viikoittain.

Pirkko ei
ole koskaan
naputtanut
Eerolle liiasta
työnteosta. "Ei
ole tarvinnut.
Kun lapsemme
olivat pieniä,
valvoimme
vuorotellen."

Laiturissa on
luukku samp-
panjakellariin.
"Yllättävän
usein se on
tyhjä."

Yhtenä talviyönä Eero oli äidin kans-
sa evakossa Orimattilassa. Kun hän pa-
lasi saunasta, taivaanranta oli muuttu-
nut punaiseksi. Väristä Eero tiesi, että
Helsinki paloi. Sängyssään hän mietti,
olikhohan isä kuollut.

Ei ollut. Äiti piti lupauksensa, ja iso-
veljetkin palasivat kerta toisensa jäl-
keen hengissä kotiin.

Vanhimpaan veljeen jäivät kuitenkin
pysyvät jäljet. Vielä vuosia sodan jäl-
keen hän heräsi öisin painajaisiin.

"Veli oli perinyt äitimme sitkeyden,
aivan kuten minäkin. Hän selvisi voitta-
jana lähitaisteluista, mutta joutui näke-
mään vastustajiensa kuolevan. Se oli
hänen herkälle mielelleen liikaa."

Pese lattiasi kontaten

Kun pommit vaikenivat, Eero lähti
aamuisin kouluun. Kotiin palatessa vat-
sa kurni niin, että pyörrytti. Kaapista
löytyi vain homeista näkkileipää. Home
kirkastaa ääntä, Eero rauhoitti itseään,
ja pyyhkäisi homerihmaston kämmen-
selkäänsä. Leivän hän voiteli laardilla.

Perunajonossa äiti hätisteli Eeron
kauemmas itsestään. Sääntöjen mu-
kaan yksi ihminen sai aina yhden pus-
sin. Kun Eerokin laskettiin ihmiseksi,
perhe sai yhteensä kaksi perunapussia.

Eero ei muista saaneensa vanhem-
miltaan ainuttakaan elämänohjetta.
Lapsia kasvatettiin tekemällä, ei puhu-
malla. Äitiään tarkkailemalla Eero oppi
elämästä tämän:

Hommat on hoidettava jämptisti, olit-
pa köyhä tai rikas.

Toimi äläkä höpötä.

28 neliön yksiönkin voi puunata sie-
väksi.

Halvatkin räsymatot ovat sen arvoi-
sia, että ne kannattaa pestä käsin.

Umpisavestakin saa nousemaan pe-
runoita, kunhan tarpeeksi myllää.

Lattiat on syytä kuurata kontaten.

Vähintään kerran viikossa on käytä-
vä pesulla yleisessä saunassa.

Mitä kaoottisempaa arki sodan jalois-
sa oli, sitä jääräpäisemmin äiti piti per-
heen arkirutiineista kiinni. Käsistään
hän oli niin taitava, että ompeli nahka-
kengät idolilleen, laulajatar Aino Ack-
telle.

"Tiesin, että yöllä saattoi alkaa pom-
mitus, mutta menin silti nukkumaan
onnellisena. En koskaan valvonut huo-
lissani. En pelännyt, koska äitikään ei
pelännyt."

Viisi metriä kirjettä

Eero yrittää pysyä jutun aiheessa eli
itsessään, mutta tiukkaa tekee. 82 vuo-
teen mahtuu niin monta menestystuo-
tetta, niin monta jännittävää autoreis-
sua Pirkon kanssa, niin monta kiehto-
vaa tapaamista! Niinpä keskustelu rön-
syilee tähän tapaan:

"Tämä ei nyt oikeastaan liity mihin-
kään, mutta haluatko kuulla silti?
Menee taas vähän sivupoluille, mutta

Toimi, äläkä höpötä,
äiti opetti Eerolle,
vaikka ei sanonut
sitä ääneen.

tuli mieleen yks juttu. Haluatko kuulla
vielä yhden helevetin hyvän tarinan?"

Useimmat tarinoista liittyvät Pirk-
koon.

Ensimmäisen kerran pari tapasi mar-
raskuussa 1953. Eero oli parikymppi-
nen arkkitehtitoimiston harjoittelija,
Pirkko osakunnan aktiivi. Katseet koh-
tasivat Suomen suurmessuilla.

"Eero oli hirveän komea ja piipahti
messuilla minun tiskilläni. Ja joka iki-
sen muunkin esittelijätytön tiskillä",
Pirkko muistaa.

"Tietysti. Se oli se ikä", Eero sanoo.

Eero ja Pirkko tekevät kaiken yhdessä. "Niin on hauskaa." Pylväaseen on merkitty 1990-luvun alusta alkaen kaikkien suvun jäsenten pituudet.

Kun Pirkko lähti ensitapaamisen jälkeen stipendiaatiksi Ruotsiin Uppsalaan, Eero jatkoi piirittämistä. Hän lähetti Pirkolle viisimetrisiä rakkauskirjeitä. Ei vertauskuvallisesti viisimetrisiä, vaan oikeasti viisimetrisiä, luonnospaperille kirjoitettuja pötköjä. Varmuuden vuoksi hän lähetti myös valkoisen jättipehmo-nallen.

Eero tiesi heti, että halusi Pirkon, mutta ei osaa sanoa vielääkään, mistä varmuus syntyi.

"Ei tunteita voi selittää. 60 vuotta olemme olleet yhdessä, emmekä vieläkään saa aikaiseksi riitaa. Eri mieltä voimme kyllä olla, mutta koskaan emme rähjäjä."

Pirkko on toiminut lastenohjelmien ääninäyttelijänä ja dokumenttifilmien lukijana, mutta päätyönsä hän on tehnyt Eeron assistenttina. Kun Eero suhteen alussa ajeli vespalla ympäri maata kuvaamassa koulujen luokkakuvia, Pirkko istui tarakalla. Kotona hän työsti ja lajitteli Eeron kuvat.

"Minulle oli alusta asti selvää, että teemme kaiken yhdessä", Pirkko sanoo. Eero nyökkää ja tarkentaa:

"Kun saimme kaksi tyttäretä, lämmitimme tuttipulloja vuorotellen. Kun pesemme ikkunat, minä yletyn yläreun-

naan ja Pirkko alareunaan. Ilman Pirkkoa en olisi tässä. En osaa edes kuvitella, mitä olisin ilman häntä."

Vaikka Eero pääsi Taideteollisen oppilaitoksen sisustustaiteen osastolle parhain mahdollisin pistein, läpimurtoa piti odotella.

Sillä aikaa pari asui 12 neliön asunnossa. Se oli niin ahdas, että sängyt mahtuivat huoneeseen vain peräkkäin. Silti sisään tungettiin myös Pirkon kangaspuut ja Eeron valtava piirustuspöytä. Pirkko ompeli molemmille vaatteita, Eero paiski kolmea työtä ja suunnitteli kaikkea hammastikuista alkaen, jotta saisi kasaan vuokrat rahat.

"Totuin siihen, että jos töitä ei ole, niitä on keksittävä. Ihmettelen, miksi ihmiset voivattelevat nykylamaa. Eihän tässä ole kyse ihmishengistä, rahasta vain."

Joskus Eeroa surettuu, että vanhemmat eivät ehtineet nähdä hänen menestystään. Sitä, kuinka hän nousi moder-

"Ilman Pirkkoa en olisi tässä. En osaa kuvitella, mitä olisin ilman häntä."

nin muotoilun uranuurtajaksi ja kuinka hänen nimensä pääsi *New York Timesin* sanaristikoon.

Parasta on alku

Eero rakastaa alkua: aamuja, maanantaita, tammikuuta, tyhjää paperia. Alussa kaikki on mahdollista. Siitä tunteesta hän elää.

Joskus uutta alkua on edeltänyt vaikea loppu. Yksi sellainen tapahtui jouluaattona 1970. Aarniot olivat juuri viimeistelleet joulusiivouksen, kun heidän

vastaremontoitu omakotitalonsa Espoon Tontunmäessä syttyi tuleen.

Pirkko kiidätti lapset ja koiran naapurin. Eero mietti, mitä pitäisi pelastaa. Sitten hän ryntäsi työhuoneeseensa, kahmaisi syliinsä piirustuksensa ja tun-ki ne auton takakonttiin.

Illalla perhe söi kinkkua naapurin joulupöydässä ja katsoi ikkunasta, kun koti savusi. Palomiehille Eero kävi näyttämässä uusinta *Avotakka*-lehteä. Siinä oli 12 sivun juttu, jossa hänen itse suunnittelemansa ja sisustamansa Tontunmäen koti esiteltiin.

"Suremisesta ei ollut apua, mutta vakuutuksesta oli. Talo remontoitiin ja myöhemmin myytiin."

Eeron pää kuhisee yhä mahdollisuuksia ideoita, jotka muuttuvat mahdollisiksi, kunhan on mielikuvitusta.

"Voisin ryhtyä jo eläkeläiseksi, mutta miksi ryhtyisin? Niin monta ideaa on vielä toteuttamatta."

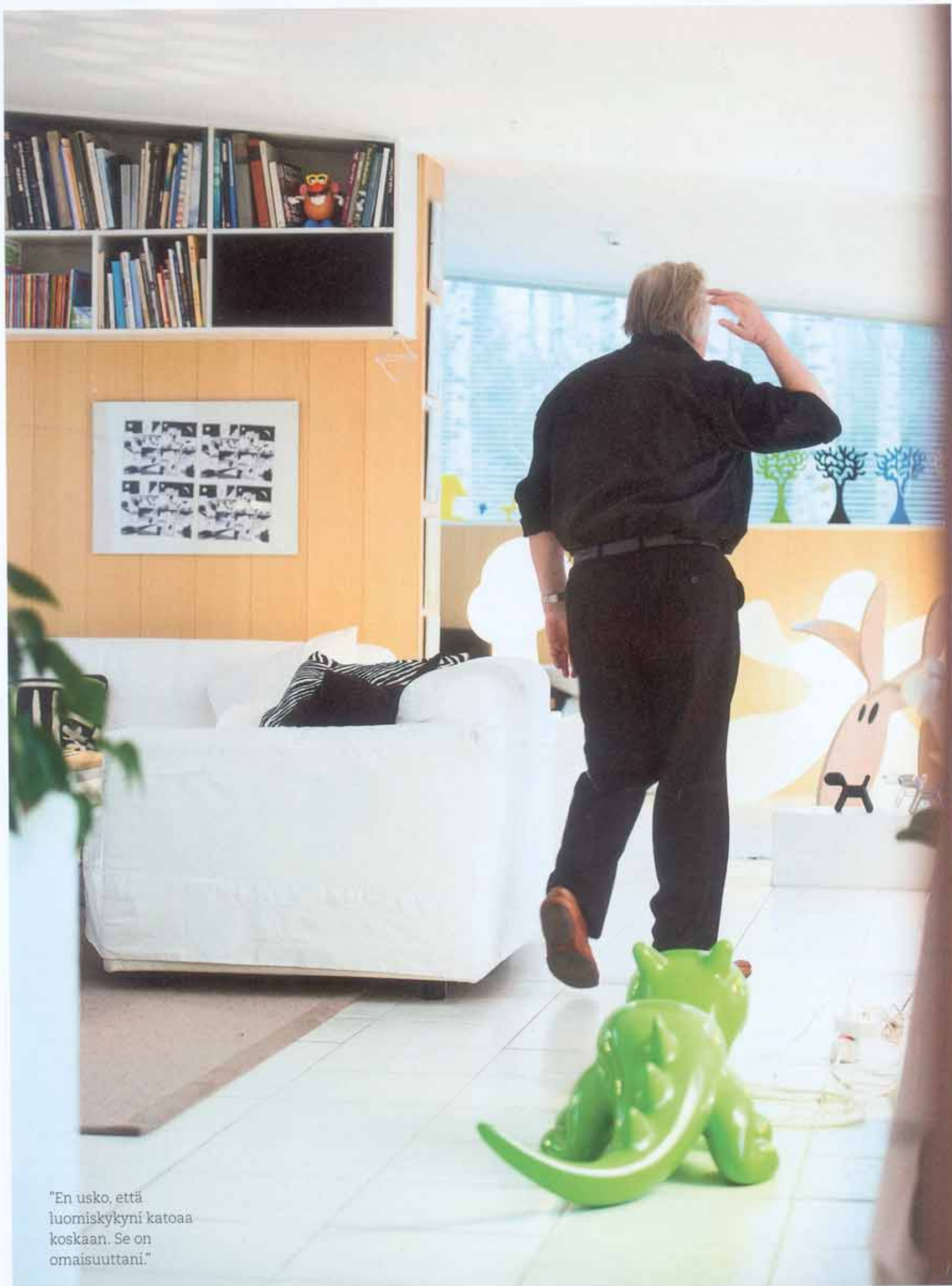
Vaikka pitkät lentomatkat eivät enää houkuta, Eero kiertää yhä maailmaa. Hänen energisyytensä salaisuus on yksinkertainen: mahdollisimman vähäinen urheilu.

"Käyn kyllä kävelyllä Pirkon kanssa, mutta vain jos ei sada, tuule, ole kylmä tai kuuma. Eli en juuri koskaan."

Juhlia Eero ja Pirkko järjestävät sitäkin ahkerammin. Mieluiten sellaisia, joissa on 30 ihmistä, kuuma savusauna ja kukkuroittain ruokaa. Kun tyttäret ja lapsenlapset poikaystävineen tulevat yökylään, lattialle pedataan 12 patjaa. Eero ei kokkaa, mutta suvun pienimmille hän paistaa lätyjä.

Pienenä Eero ei pelännyt pommeja. Isona hän ei ole pelännyt epäonnistumista. Onko hän koskaan pelännyt mitään?

"En oikeastaan. Toivon vain, ettei kukaan läheisistäni sairastuisi. Mutta sitäkö en pelkää. Onko pelkääminen koskaan estänyt mitään pahaa tapahtumasta?" ●

"En usko, että luomiskykyni katoaa koskaan. Se on omaisuuttani."